

Yhteenveto: Festivaalit 1996-2000

Opetusministeriön valtakunnallisille kulttuuritapahtumille kohdentamaa tukea sai vuosien 1996-2000 aikana kaikkiaan 136 eri festivaalia. Tuen hakijoita oli tällä ajanjaksolla kaikkiaan 245. Nimellishintainen tuki kasvoi tänä aikana 14,957 mmk:sta 17,8 mmk:aan. Eri vuosien festivaalitet korreloivat keskenään erittäin voimakkaasti. Vuoden 1999 kyselyaineistossa festivaalitet korrelaatiot festivaalien muiden tulo- ja menorakenteen muuttujien kanssa jäivät yleensä enintään 2/3:aan festivaalitet eri vuosien välisistä korrelaatioista. Suuri osa tuesta ja tuensaajista oli vakiintuneita. Vuoden 1996 tuensaajista 72 % sai tukea vuosittain 1996-2000. Vuonna 2000 näiden vuosittain tukea saaneiden festivaalien tuki oli keskimäärin yli viisinkertainen muiden tukeen verrattuna.

Finland Festivals ry:n jäsenfestivaalit muodostivat 42 % opetusministeriön festivaalitet saajista, ja saivat 89 % vuosien 1996-2000 tuesta. FF:ään kuulumattomien tukea saavien festivaalien määrä ja keskimääräinen tuki kuitenkin kasvoivat viisivuotiskauden kuluessa. Keskiarvoltaan FF:ään kuulumattomien tuensaajien tuki muodosti 27% FF:n jäsenten tuesta vuonna 2000. Tukea hakeneista FF:n jäsenistä keskimäärin 89 % sai tukea, kun kaikista hakijoista keskimäärin tukea sai 68 %. Jakson kuluessa FF:n jäsenistö on vaihtunut hieman, jäsenmäärä on kokonaisuudessaan kasvanut hieman, ja jäseniksi on tullut suhteessa enemmän festivaaleja, jotka eivät hae opetusministeriön festivaalitetä.

Opetusministeriön festivaalitetä tasasi vuonna 1999 kyselyyn vastanneiden tuensaajien budjettia. Festivaalitetä jakautui kyselyvastaajien kesken tasaisemmin kuin kaikkien tukea vuonna 1999 saaneiden kesken. Vastaajat muodostivat 20 % tuen hakijoista, 23 % tuen saajista ja saivat 24 % tuesta vuonna 1999. Vaikka kyselyyn vastanneista useampi sai kunnan kuin opetusministeriön tukea, opetusministeriön festivaalitetä jakautui vastaajille hieman kuntien tukea tasaisemmin. Kolme suurinta opetusministeriön tuen saajaa sai kuitenkin yhteensä lähes kolmanneksen vuoden 1999 tuesta ja suurin tuensaaja sai yksin noin viidenneksen koko tuesta.

Tulo- ja menorakenteen erien merkitys vaihteli huomattavasti festivaalien kesken. Vastaajista 28 saa julkista tukea. Heistä kaikki saavat kunnan tukea ja 12 saa opetusministeriön festivaalitetä. 26 vastaajaa saa sponsorirahoitusta. Julkiset tuet muodostavat keskimäärin neljäsosan kaikkien vastaajien tuesta ja puolet julkista tukea saavien festivaalien tuloista. Kuntien tuet muodostavat keskimäärin 70 % ja valtion tuet 20 % julkista tukea saaneiden festivaalien tuesta. Oma tulonhankinta muodostaa keskimäärin neljäsosan vastaajien tuloista. Omasta tulonhankinnasta 40 % muodostuu lipputuloista. Sponsoritukea saavien festivaalien omasta tulonhankinnasta 53 % muodostuu lipputuloista ja 25 % muusta myynnistä. Festivaalien kustannuksista keskimäärin lähes puolet muodostuu taiteilijapalkkioista ja esiintymistilavuokrasta, 30 % hallinnollisesta henkilöstöstä ja markkinoinnista.

Aineiston festivaalit ja opetusministeriön festivaalitetä saajat edustavat kaikkia taiteenaloja. Tuen saajista lähes puolet kuului säveltaiteeseen, jonka festivaalit saivat yhteensä 60 % tuesta viisivuotiskauden aikana. Näyttämö-, elokuva- ja tanssitaiteen sekä monitaiteelliset festivaalit saivat 7 - 10 % tuesta. Rakennustaiteeseen ja ryhmään muu lukeutuvat festivaalit eivät saa tukea vuosittain. Säveltaiteen festivaalit saivat jaksolla 1996-2000 keskimäärin 26 % korkeampaa tukea kuin festivaalit keskimäärin. Muiden taiteenalojen hakijoiden määrä on kuitenkin noussut säveltaiteen festivaaleja nopeammin ja myös niiden saama tuki on kasvanut vuoteen 1999 mennessä. Opetusministeriön festivaalitetä hakijoista muiden taiteenalojen hakijoiden määrä nousi etenkin pääkaupunkiseudulla vuosina 1999 ja 2000, ehkä osin Helsingin kulttuuripääkaupunkivuoden vaikutuksesta.

Viisivuotiskauden 1996-2000 aikana festivaaleja ja myös opetusministeriön festivaalitetä saajia sijaitsi kaikissa Suomen maakunnissa. Noin joka neljännessä kunnassa oli vähintään yksi aineistoon kuulunut festivaali. Eniten tuen saajia oli Etelä-Suomessa. Väli-Suomen

festivaalit saivat suurimman tuen festivaalipäivää kohden. Uudenmaan ja Pohjois-Suomen festivaalien tuki ja tuen saajien määrä nousi jakson aikana, mutta etenkin pääkaupunkiseudun hakijoiden määrä nousi vielä voimakkaammin. Uudenmaan ja Pohjois-Suomen keskimääräinen tukitaso jäi nousustaan huolimatta muita alueita matalammaksi. Asukasta kohden maassa jaettiin vuonna 2000 keskimäärin 3,4 mk opetusministeriön festivaalitukea. Asukasta kohden tukea saivat vähiten Uudenmaan ja Kymenlaakson festivaalit (1,2-1,3 mk/asukas), ja eniten Etelä-Savon festivaalit (22,5 mk/asukas).

FF:n jäsenfestivaalien yleisö on kasvanut kyseisinä vuosina keskimäärin 5 %. Tämä kasvu koostuu pääasiassa ilmaistilaisuuksien määrän lievästä vuosikasvusta (1 %) sekä festivaalien ilmaisyleisön määrän vuosikasvusta (12 %). Maksullisten tilaisuuksien määrä ja yleisö eivät keskimäärin kasvaneet jakson aikana. Ilmaisyleisön määrän kasvu johtuu pääasiassa muutaman festivaalin suurista ilmaistapahtumista. Yhtenäiset tilaisuuksien ja yleisön määrän aikasarjat kattavat kuitenkin vain osan FF:n jäsenistä ja tuensaajista.

Vuosien 1996-2000 aikana uusien tuensaajien määrä kasvoi, ja uusissa tuensaajissa oli vuosittaista vaihtuvuutta. Nähtäväksi jää, miten suuri osa jakson uusista tuensaajista saa jatkossa tukea, miten monen tuki muodostuu vuosittaiseksi, ja miten säännöllisesti ja harvemmin tukea saavien festivaalien tuki kehittyy. Avoimeksi jää myös, miten suuri osa vuoden 2000 uusista tuenhakijoista jatkaa toimintaa kulttuuripääkaupunkivuoden jälkeen. Myöhemmässä tutkimuksessa voitaisiin myös selvittää, onko festivaalin esiintyjämäärällä yhteyttä julkiseen tukeen, tilaisuuksien määrään ja maksullisuuteen tai yleisöön.